

עירובין דף לה

משנה. נתנו במגדל ואבד המפתח - הרי זה עירוב, רבי אליעזר אומר: אם אינו יודע שהמפתח במקומו - אינו עירוב.

קושי: ואמאי? הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר הוא!

תירוץ: רב ושמואל דאמרי תרוייהו: הכא במגדל של לבנים עסקינן; ורבי מאיר היא, דאמר: פוחת לכתחילה ונוטל, דתנן: **בית שמילאהו פירות, סתום ונפחת - נוטל ממקום הפחת. רבי מאיר אומר: פוחת ונוטל לכתחילה.**

קושי: והאמר רב נחמן בר אדא אמר שמואל: באורא דליבני

תירוץ: הכא נמי - באורא דליבני.

קושי: והא אמר רבי זירא: ביום טוב אמרו אבל לא בשבת!

תירוץ: הכא נמי, ביום טוב.

קושי: אי הכי, היינו דקתני עלה; **רבי אליעזר אומר: אם בעיר אבד - עירובו עירוב;**

ואם בשדה אבד - אין עירובו עירוב. ואי ביום טוב - מה לי עיר מה לי שדה?

תירוץ: חסורי מיחסרא והכי קתני: נתנו במגדל, ונעל בפניו ואבד המפתח - הרי זה עירוב. במה דברים אמורים - ביום טוב, אבל בשבת - אין עירובו עירוב. נמצא המפתח, בין בעיר בין בשדה - אין עירובו עירוב. רבי אליעזר אומר: בעיר - עירובו עירוב, בשדה - אין עירובו עירוב, בעיר - עירובו עירוב כרבי שמעון, דאמר: אחד גגות ואחד חצירות ואחד קרפיפות רשות אחת הן לכלים ששבתו בתוכן. בשדה אין עירובו עירוב - כרבנן.

המקרה	תנא קמא - העירוב כשר	ר' אליעזר - העירוב אינו כשר
רב ושמואל	כי זה יו"ט ומותר משום אוכל נפש (להגיע לאוכל) בלי מפתח	רק בעיר כר' שמעון, ולא בשדה כרבנן (מחלוקת ראשונים איזה רבנן - אפשרות אחת שמדובר ברבנן כל דבר שהוא משום שבות - גזרו עליו בין השמשות)
רבה ורב יוסף	זה כלי ואין בניין/סתירה בכלים	זה אהל ויש בניין/סתירה
אביי ורבא	כר' יוסי - כל הכלים ניטלים בשבת חוץ מיתר של מתרישה...	כר' נחמיה אפילו טלית, אפילו תרוד - אין ניטלין אלא לצורך תשמישן

ת"ק	ר' נתמיה ור' שמעון	קושי
הקיש על שידה...	מטהרים אוהל	
ניסיון 1 להבין את המחלוקת - מדובר בכלי שמחזיק יותר מ-40 סאה - והמחלוקת כמח' ת"ק ור' אליעזר לפי רבה ורב יוסף		והתניא אהל וניסט - טמא, כלי ואינו ניסט - טהור. וקתני סיפא: ואם היו ניסוטיין - טמאים. זה הכלל: ניסט מחמת כחו - טמא, מחמת רעדה - טהור
אביי - כו"ע היסט מחמת כחו - טמא, מחמת רעדה טהור. והכא ברעדה מחמת כחו עסקינן	רעדה מחמת כחו לא הוי היסט	

משנה. נתגלגל חוץ לתחום. נפל עליו גל, או נשרף, תרומה ונטמאת; מבעוד יום - אינו עירוב, משחשיכה - הרי זה עירוב. אם ספק, רבי מאיר ורבי יהודה אומרים: הרי זה חמר גמל. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: ספק עירוב כשר. אמר רבי יוסי: אבטולמוס העיד משום חמשה זקנים על ספק עירוב שכשר. נתגלגל חוץ לתחום.

צמצום דברי המשנה: אמר רבא: לא שנו אלא שנתגלגל חוץ לארבע אמות, אבל לתוך ארבע אמות - הנותן עירובו יש לו ארבע אמות.

נפל עליו גל וכו'.

הנחה – המשנה לא כרבי: קא סלקא דעתך דאי בעי מצי שקיל ליה, לימא מתניתין דלא כרבי, דאי כרבי - האמר: **כל דבר שהוא משום שבות - לא גזור עליו בין השמשות!**

דחייה: אפילו תימא כרבי, לא צריכא דבעי מרא וחצינא.
וצריכי, דאי תנא נתגלגל - משום דליתא גביה. אבל נפל עליו גל, דאיתיה גביה - אימא ליהוי עירוב. ואי תנא נפל עליו גל - משום דמיכסי, אבל נתגלגל, זימנין דאתי זיקא ומייתי ליה, אימא ליהוי עירוב - צריכא.

או נשרף, תרומה ונטמאת.

קושי: למה לי?

תירוץ: תנא נשרף – להודיעך כחו דרבי יוסי. תנא תרומה ונטמאת - להודיעך כחו דרבי מאיר.

קושי: וסבר רבי מאיר ספיקא לחומרא? והתנן:

טמא שירד לטבול, ספק טבל ספק לא טבל, ואפילו טבל, ספק טבל בארבעים סאה ספק לא טבל בארבעים סאה; וכן שני מקוואות, באחת יש בה ארבעים סאה ובאחת אין בה ארבעים סאה, וטבל באחת מהן ואינו יודע באיזה מהן טבל - ספיקו טמא. במה דברים אמורים - בטומאה חמורה.

אבל בטומאה קלה, כגון שאכל אוכלין טמאין ושתה משקין טמאין, והבא ראשו ורובו במים שאובין, או שנפלו על ראשו ועל רובו שלשה לוגין מים שאובין, וירד לטבול; ספק טבל ספק לא טבל, ואפילו טבל - ספק טבל בארבעים סאה ספק לא טבל בארבעים סאה, וכן שני מקוואות, באחת יש בה ארבעים סאה ואחת אין בה ארבעים סאה, וטבל באחת מהן ואינו יודע באיזה מהן טבל - ספיקו טהור. רבי יוסי מטמא. **תירוץ**: קסבר רבי מאיר: תחומין דאורייתא נינהו.

קושי: וסבר רבי מאיר תחומין דאורייתא? והא תנן: **אם אין יכול להבליעו, בזו אמר רבי**

דוסתאי בר ינאי משום רבי מאיר: שמעתי שמקדרין בהרים. ואי סלקא דעתך תחומין דאורייתא - מי מקדרין? והא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: אין מקדרין לא בערי מקלט ולא בעגלה ערופה - מפני שהן של תורה.

תירוץ: לא קשיא; הא - דידיה, הא - דרביה.

חיזוק לתירוץ: דיקא נמי, דקתני **בזו אמר רבי דוסתאי בר ינאי משום רבי מאיר שמעתי שמקדרין בהרים** - שמע מיניה.

קושי: ורמי דאורייתא אדאורייתא לרבי מאיר;

הסתירה	אם ספק, רבי מאיר ורבי יהודה אומרים: הרי זה חמר גמל – ואין עירובו עירוב	נגע באחד בלילה, ואינו יודע אם חי אם מת, ולמחר השכים ומצאו מת, רבי מאיר מטהר וחכמים מטמאין. שכל הטמאות כשעת מציאתן!
פתרון 1	אמר רבי ירמיה: משנתנו שהיה עליה שרץ כל בין השמשות	
קושי	אי הכי, בהא לימא רבי יוסי ספק עירוב כשר?	
תירוץ	רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו: הכא בשתי כיתי עדים עסקינן, אחת אומרת: מבעוד יום נטמאה, ואחת אומרת: משחשיכה	

